

PROGRAM

FOR

NASJONAL SAMLING

(NS)

Innledning.

Norge er midt oppe i en skjebnesvanger brytningstid. Revet med i den almindelige verdenskrise, splittet og svekket i klassekamp og partistrid, med vékt og vinglet styre, står det norske folk nu ved en avgjørende skillevei.

Verdenskrisen og Norges krise skyldes ikke materiell fattigdom. Utad er det en organisasjonskrise, økonomisk og sosialt, pengeteknisk, politisk og i rettslivet. Men krisen er først og fremst det ytre synlige uttrykk for store åndelige omveltninger som følger et historisk tidehvert. Sitt krasseste uttrykk har denne åndelige krise fått i den fremherskende *egoistiske materialisme* som dreper idealitet, tro og offervilje, og skaper uro i samfundslivet og i menneskesinnene. Vår tid er preget av stigende opplysning, av spesialiseringen, maskinteknikken og stor-driften, og viser en veldig økning i den gjensidige avhengighet mellom menneskene og i trangen til sosial rettferd og trygt samvirke. Men samtidig ser vi hvordan enkeltpersoner og partier, økonomiske og faglige sammenslutninger hensynsløst *utnytter og tilsidesetter* folket til selviske formål. Både i sin marxistiske og i sin liberal-kapitalistiske utformning er denne materialisme en fiende av det *rettferdige og solidariske samvirke* som tidens utvikling tvinger frem.

Den kapitalistiske liberalisme har hatt sin historiske misjon, men har nu utspilt sin rolle og er dømt til å vike for den nye tids krav. Marxistene på sin side utdyper og utnytter vanskelighetene og søker ved et folkebedrag å ta monopol på utviklingen for å bane vei for den internasjonale kommunistiske slavestat. Og de borgerlige partier går på akkord med dem og deres system uten evne og vilje til å sette noe nytt og sterkt inn.

Vårt land er ikke tjent hverken med marxismens klassekamp og partityranni eller med de borgerlige partiers la-skure-politikk og deres innrømmelse til marxismen. De er to sider av samme materialistiske livssyn. Ingen av dem kan møte folkets lengsel etter en ny og bedre tid. Begge øder de velstand og folkekraft og fører kultursamfundet mot undergang.

Frihet og selvbergingsvilje, den enkeltes tiltak og eiendomsrett er dypt rotfestet i det norske folk, og er grunnlaget for all fremdrift. Menneskene er ulike og skal verdsettes etter dugelighet, ydelse og ansvar, ikke etter penger, byrd eller stand, og heller ikke etter gruppetall eller ut fra overfladisk likhetsmakeri. De beste skal lede, med stor myndighet og sterkt ansvar. Men der skal være likhet for loven og like gode utgangsvilkår for alle. Alle skal som frie mennesker ha sitt eget hverv og virke, men arbeide sammen til gjensidig nytte for sig selv og for det hele. Over den enkeltes interesser og krav må stå hensynet

til hele folkets velferd. En nasjon er en *organisk enhet*, og et folkesamfund har leverett og mål langt utover de enkelte personer og grupper.

Tidens vanskeligheter kan bare overvinnnes ved en *offervillig og handlekraftig nasjonal samling* som holder fast ved disse grunnsetninger, og som setter i høisetet hensynet til landets og folkets vel som overordnet den enkeltes interesser og alle partier og klasser. Lik alle andre folkesamfund som vil berge sig fra en alvorlig krise og gjenfødelse, må også det norske samfund hente *nytt liv fra det nasjonale grunnlag* som det er bygget på. *Solidaritets tanken*, tidens skapende tanke, må gis nye former og nytt innhold i pakt med vårt folks kulturbærende og etiske verdier. Bare en slik åndelig og nasjonal rensning som er gitt økt kraft ved det som er godt i de sociale ideer, vil ha styrke til å fri Norge fra marxister, partipolitikere, pengevelde, og alle de andre krefter som holder på å bryte med vårt retts- og kultur-samfund, og til å gjennomføre de store reformer som er nødvendig for nasjonens fremgang, og som svarer til den nye tid og dens krav. Denne bevegelse er den norske egenart av den nye livsanskuelse, en *norsk, ny og sann sosialisme* som vil orden og rettfærd, forener frihet og forskjellighet med fellesskap, bevarer verdier og ikke former. Det er den store og sterke nasjonale politikk som bygger og bærer, og kan reise landet. Krisen rummer ikke bare farer, men lover rik fremgang for det folk som evner en samlet innsats.

Nasjonal Samlings mål er:

Nasjonal enhet uten klassemotsetninger og partier, et solidarisk norsk folkesamfund bygget op organisk på yrkeslivets grunn, med et sterkt og stødig styre.

Ut fra dette grunnsyn vil bevegelsen gjennomføre følgende

PROGRAM.

I. STATEN OG SAMFUNDET.

1. En handlekraftig *nasjonal riksstyrelse* uavhengig av partipolitikk.
2. Nasjonens kultur- og næringsliv organiseres i *selvstyrende lojaliserter yrkeslag* (lag) som danmer bindeled mellom den enkelte og staten, under statens kontroll. Et *rikssting* av yrkeslagene organiseres og gis innflytelse på rikets styre.
3. *Statsforvaltningen rasjonaliseres* med sterk øking av fagkyndiges innflytelse, av den enkelte embeds- og tjenestemanns personlige ansvar og myndighet, og med skarpt skille mellom den almindelige forvaltning og statens forretningsdrift.
4. *Det kommunale selvstyre omlegges*, og kommunene undergis effektiv statskontroll. Fylkesmennenes stilling som organ for regjeringss-

makten styrkes. Grundig oprydding i de kommunale gjeldsforhold. Skarpt skille mellom statens og kommunenes oppgaver og ansvar.

5. *Lov og rett håndheves uavkortet.* Staten overtar alt politi. Korrupsjon og uhederlighet bekjempes strengt. Det skapes vyrdnad for domstolene. Legfolks deltagelse i rettsavgjørelser innskrenkes. Kriminalreform og mer nasjonal civil-rett.
6. De offentlige finanser ordnes efter en flerårig *finansplan* med streng økonomi og minst mulig trykk på arbeidslivet. *Samskatt* innføres, og skattene bringes efterhvert ned på et rimelig nivå, ens for hele riket. Bundne utgifter løses.
7. *Frivillig arbeidstjeneste* innføres for all frisk ungdom for å styrke solidaritetsfølelsen og som et ledd i arbeidet for å bygge landet.

II. ARBEIDSLIVET.

8. *Rett og plikt til arbeid for enhver.* Ethvert ærlig arbeid skal aktes enten det er kroppsarbeid eller åndsarbeid.
9. Den enkeltes tiltak og eiendomsrett trygges innenfor rammen av en *planøkonomisk* ordning av produksjon og omsetning med full utnyttelse av landets muligheter. Stat og kommuner skal ikke drive næringsvirksomhet hvor ikke sterke samfundsmessige hensyn krever det. Kooperasjonen skal være upolitisk.
10. *Tidmessig utbygging* av samferdselsmidlene til lands, til sjøs og i luften, og av våre vannfall, under størst mulig bruk av private anbud.
11. Lockout og streik forbys. En *arbeidets lov* fastsetter arbeidsgivernes og lønsmottagernes rettigheter og plikter, deres innbyrdes samarbeid og bestemmer hvorledes interessetvister i arbeidslivet skal avgjøres. For å verne bedriftene og deres funksjoner og arbeidere mot misbruk, endres også børs- og aksjelovene, og ledelsens personlige ansvar skjerpes.
12. *Arbeidsløsheten bringes til ophør* med alle gagnlige midler efter en landsomfattende arbeidsplan. Arbeidstiden og arbeidsårenes antall reguleres i samhøve med teknikkens utvikling så all ungdom kan komme i arbeid. Det tilgjengelige arbeid påsees fordelt rimelig og rettferdig; misbruk med dobbeltstillinger og med ansettelse ved bedrifter hindres. Forsorgsordningen legges om som et ledd i en samlet planmessig *sosialreform*. Arbeidsføre skal ikke ha bidrag, men skaffes arbeid.
13. Et *rasjonelt pengesystem* med fast pengeverdi på et nivå som landets næringsliv er tjent med.
14. *Bankvesenet omordnes* og centraliseres. Kredittgivningen skal tilgodese næringslivet over det hele land og like meget de små næringsdrivende som de store. Kapitalen skal tjene arbeidslivet. Rentebyrden lettes. Skadelig spekulasjon og urimelig arbeidsfri inntekt hindres. Spareinnskudd og alders- og livstrygd sikres.
15. En *nasjonal bondepolitikk* som trygger en fri selveiende bonde- og småbrukerstand, sikrer landets matforsyning og letter nydyrking og bureising. Gjeldsoppgjør og regulering av beskatning, tollavgifter, markeder og priser så landbruket blir lønnsomt.
16. *Skogsaken fremmes* i stor målestokk. Skogrekruttskoler. Skogens avkastning økes ved rasjonelle bruksmåter og ved kultur- og veiarbeider som samtidig gir jevnt arbeid året rundt for skogsarbeiderne. Disses kår skal bedres, deres adgang til å bli selveiere lettes.
17. *Fiskerne støttes* ved hjelp til organisert samdrift, ved arbeid for bedre fiskeprodukter, bedre organisert utførsel, øket innenlandsk

omsætning, modernisering av opbevaringsmåtene og transporten, samt gjeldsordninger og lettet overgang for fiskere til jordbruk. Vaktholdet mot fremmede trålere gjøres effektivt.

18. Energisk ophjelp av *håndverk, hjemmeindustri og småbedrifter*.

III. INDIVIDET, SLEKTEN OG FOLKEHELSEN.

19. *Den enkeltes ansvar* for å berge sig selv skjempes. Enhver søkes stilt på den plass hvor han best kan nytte sine evner og krefter til det heles vel.
20. *Familien og hjemmet vernes.* Vyrdnaden for kvinnens virke i hjemmet og for morskallet høimes. Politisk, rettslig og yrkesmessig *likestilling mellom mann og kvinne*. Barnetrygd gjennomføres og folketrygd for gamle og uføre.
21. *Folkehelset* styrkes ved bedre hygiene og bedre boligforhold, ved å motarbeide alkoholmisbruk og ophjelpe sund folkeidrett. *Vern om folke-atten*; vaneforbrytere, sinnssyke, og arvelig sterkt belastede personer, som efter sakkyndiges mening ikke kan få sunde barn, berøves forplantningsevnen. Strengere kontroll med utlendingers opholdstillatelse og innvandring.

IV. SKOLE OG ANDSLIV.

22. *Kristendommens grunnverdier vernes.*
23. *Bedre skoleutdannelse* på kortere tid med større vekt på karakterdannelse, samfundsånd, kroppsutvikling og det praktiske livet. En *samlet skoleplan* med spesialisering efter den enkelte elevs anlegg og fremtidsplaner, og efter samfundets behov. Ved stipendier bekoster staten den høiere utdanning av særlig begavet ungdom. *Forskningsinstitutter og fagskoler* utbygges.
24. *Fritt andsliv* med organisert selvstyre under statens tilsyn og kontinuerlig økonomisk støtte.
25. Presse, teater, kringkasting, film og andre kulturformidlere skal fremme nasjonens interesser. Samfundsfientlig propaganda og utbredelse av klassehat forbys.
26. Den naturlige sammensmeltning av de to målfører til *ett norsk skriftsprog* fremmes, men uten tvang.

V. FORSVARET OG UTENRIKSPOLITIKKEN.

27. *Forsvaret styrkes*, særlig sjø- og luftforsvaret. Hær, flåte og luftvern organiseres til sterkt samarbeid.
28. Utenriktjenesten gjøres praktisk og effektiv. Det stases op klare linjer for en *målbevisst nasjonal handels- og utenrikspolitikk*.
29. *Handelspolitikken* skal især arbeide for å skaffe folkehusholdet fast grunn og for å holde oppe utførsel og skibsfart. Varer som kan frembringes forsvarlig og tilstrekkelig innenlands, skal ikke hentes utenfra. Utenom denne selvberging arbeides for øket varebytte med andre land, om nødvendig på grunnlag av gjensidighet. Norske tiltak i fremmede land skal ha aktiv og målbevisst politisk støtte. Norges interesser i polarstrøkene hevdes våkent og sterkt.
30. *Utenrikspolitikken* skal søke tilknytning til rase-, kultur- og interessebeslektede folk verden over for særlig på denne felles grunn å gjøre vår innsats i folkenes verdensfellesskap.

Overall må gjelde at hensynet til hele landet går foran enkeltpersoners, parti- og landsdelsers serierinteresser. Egen nytte gjennom folkenytte.

Vi er ett rike. Vi skal bli ett folk.

Dette Nasjonal Samlings program er fremlagt på Partitinget og godtatt av Rådet 28.—29. januar 1934 samt stadfestet av underleggede partifører 15. februar 1934, efterat hensyn er tatt til fremkomne bemerkninger.
Vidkun Quisting.